

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS PAŽANGOS DEPARTAMENTO EKONOMIKOS SKYRIUS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO 67 IR 68 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2452“ PROJEKTO
(TAP NR. 16-563(2); TAIS NR. 15-14553(5))
PAŽYMA

2016-05-09 Nr. NV-1450

Vilnius

1. Projekto teikėjas – Energetikos ministerija

2. Projekto esmė –

Teikia Seimo nariai K. Daukšys ir R. Paliukas. Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIIP-2452 siūloma nustatyti, kad Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (VKEKK) kai kuriems viešuosius interesus atitinkančias paslaugas (toliau – VIAP) teikiantiems asmenims, t.y. gamintojams, teikiantiems Įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytą VIAP (t. y. elektros energijos gamyba nustatytose elektrinėse, kuriose elektros energijos gamyba būtina elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti), turėtų teisę nustatyti Įstatymo 68 straipsnio 1 dalyje nurodytus įpareigojimus (susijusius su pagrįstomis sąnaudomis ir pan.). Įstatymo 67 straipsnio 3 dalies pakeitimu taip pat siūloma VKEKK, nustatant VIAP lėšas gamintojui, teikiančiam Įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytą paslaugą, įvertinti pelną, gautą elektros energijos gamybos veikloje, naudojant remtinai elektros energijos gamybai nepriskiriamus gamybos įrenginius.

Nutarimo projektu siūloma **nepritarti** Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-2452.

Nepritarimo motyvai: toks siūlomas nustatyti teisinis reguliavimas neatitiktų Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte įtvirtinto *proporcingumo principo*, toks siūlomas teisinis reguliavimas yra *galimai diskriminacinis*, kadangi nepagrįstai nustato įpareigojimus tik vieną VIAP teikiantiems asmenims, tuo tarpu reguliavimo nekeičiant kitų asmenų, teikiančių kitas VIAP, atžvilgiu.

Be to, nėra nustatoma, kaip Komisija galėtų įgyvendinti elektros energetikos sektorių reguliuojančiais teisės aktais nustatytą teisę iš energetikos įmonių gauti informaciją apie patirtas sąnaudas ir gautą pelną, vykdamas tiek reguliuojamąją, tiek nereguliuojamąją energetikos veiklas.

Todėl EM daro išvadą, kad Įstatymo projektu siūlomi pakeitimai ir šių pakeitimų priežastys iš esmės nepagrindžiami jokiais argumentais, kad šiuo metu galiojantis reglamentavimas yra nepakankamas ar neproporcingas.

3. Derinimas –

Projektas su Ūkio ministerija, Finansų ministerija, Konkurencijos taryba, Europos teisės departamentu suderintas be pastabų. Į Teisingumo ministerijos pastabas ir pasiūlymas atsižvelgta. Vertintos VKEKK pastabos.

2016-04-19 buvo svarstyta ministerijų atstovų pasitarime, kuriame nuspręsta atsižvelgti į LRVK TD pastabas. 2016-05-02 EM pateikė projektą, kuriame atsižvelgta į LRVK TD pastabas.

2016-05-05 TM pateikė išvadą su techninio pobūdžio pastaba.

4. Dalykinio vertinimo išvada –

Teikiamas projektas iš esmės atitinka Vyriausybės darbo reglamento reikalavimus.

Patarėja

Lina Žongolavičiūtė

Lina Žongolavičiūtė, tel. 870663853, el. p. lina.zongolaviciute@lr.v.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius,
Tel. (8 706) 64 715, faks. (8 706) 64 820, el. p. info@enmin.lt, enmin.lrv.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2016-03-02 Nr. (17.2-16)3-1006
Į 2015-12-04 Nr. 17-4324

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, vykdydama Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2015 m. gruodžio 4 d. rezoliucija Nr. 17-4324, ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2015 m. gruodžio 3 d. sprendimo Nr. SV-S-1291 „Dėl įstatymų ir nutarimo projektų išvadų“ 2 punktą, pagal kompetenciją parengė ir teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2452“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektu siūloma nepritarti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-2452 (toliau – Įstatymo projektas).

Nutarimo projektas buvo svarstytas 2016 m. balandžio 19 d. Vyriausybės Ministerijų atstovų pasitarime.

Nutarimo projektas suderintas su Ūkio ministerija, Finansų ministerija, Konkurencijos taryba, Europos teisės departamentu prie Teisingumo ministerijos. Į Teisingumo ministerijos 2016 m. kovo 29 d. išvadoje Nr. (1.6.)2T-360 pateiktas pastabas atsižvelgta. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2016 m. balandžio 4 d. rašte Nr. R2-(E)-979 pateiktos pastabos įvertintos derinimo pažymoje.

Projektas ir jį lydintys dokumentai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Projektą parengė Energetikos ministerijos Elektros ūkio skyrius (skyriaus vedėjas Egidijus Purlys, tel. Nr. 8 706 64904, el. p. egidijus.purlys@enmin.lt).

Prašome svarstyti ir pritarti Nutarimo projektui.

PRIDEDAMA:

- 1) Nutarimo projektas, 2 lapai.
- 2) Derinimo pažyma, 2 lapai.
- 3) LRV kanceliarijos Teisės departamento išvados kopija, 2 lapai.

Energetikos ministras

Rokas Masiulis

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO 67 IR 68
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2452**

2016 m.

Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2015 m. gruodžio 3 d. sprendimo Nr. SV-S-1291 „Dėl įstatymų ir nutarimų projektų išvadų“ 2 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 (toliau – Įstatymas) 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-2452 (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių konkrečių priežasčių:

1. Įstatymo projekto 1 straipsnio 3 dalyje siūlomu Įstatymo 67 straipsnio 3 dalies pakeitimu siekiama nustatyti, kad Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija) kai kuriems viešuosius interesus atitinkančias paslaugas (toliau – VIAP) teikiantiems asmenims, t. y. gamintojams, teikiantiems Įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytą VIAP (elektros energijos gamyba nustatytose elektrinėse, kuriose elektros energijos gamyba būtina elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti) turėtų teisę nustatyti Įstatymo 68 straipsnio 1 dalyje nurodytus įpareigojimus: 1) teikti paslaugas sąnaudomis pagrįstomis kainomis, atsižvelgiant į protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą; 2) susijusius su sąnaudų apskaitos sistemomis, skirtomis konkrečių rūšių paslaugoms teikti; 3) pakeisti taikomas paslaugų kainas arba nustatyti viršutinę reguliuojamų paslaugų kainų ribą. Teigtina, kad toks siūlomas nustatyti teisinis reguliavimas neatitiktų Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte įtvirtinto proporcingumo principo, kadangi Įstatymo projekto lydimuosiuose dokumentuose nėra pagrindžiama, kodėl būtent tokia teisinio reglamentavimo priemonė geriausiai padėtų pasiekti norimą reguliavimo tikslą. Be to, siūlomas teisinis reguliavimas yra galimai diskriminacinis, kadangi nepagrįstai nustato įpareigojimus tik vieną VIAP teikiančiam asmeniui, tuo tarpu reguliavimo netaikant kitų asmenų, teikiančių kitas VIAP, atžvilgiu.

2. Įstatymo projekto 1 straipsnio 3 dalyje siūlomame Įstatymo 67 straipsnio 3 dalies pakeitime taip pat nurodama, kad Komisija, nustatydamą VIAP lėšas gamintojui, teikiančiam Įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytą paslaugą, įvertina pelną, gautą elektros energijos gamybos veikloje, naudojant remtinai elektros energijos gamybai nepriskiriamus gamybos įrenginius. Kitaip tariant, siūloma Komisiją, nustatant Įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytą VIAP kainą asmeniui (ūkio subjektui), teikiančiam šią paslaugą, įpareigoti įvertinti pelną, gautą vykdant nereguliuojamąją energetikos veiklą, kuriai panaudojami kiti, ne VIAP teikimui, priskirti elektros energijos gamybos įrenginiai. Įstatymo projekto lydimojoje medžiagoje teigiama, kad tokie Įstatymo pakeitimai užtikrintų reguliacinį skaidrumą, turėtų teigiamą įtaką galutiniams vartotojams dėl VIAP lėšų mažėjimo. Tačiau teigtina, kad Įstatymo projekto siūlomi pakeitimai nepakankamai aiškiai reglamentuoja, kaip Komisija galėtų įgyvendinti elektros energetikos sektorių reguliuojančiais teisės aktais nustatytą teisę iš energetikos įmonių gauti informaciją apie patirtas sąnaudas ir gautą pelną, vykdant tiek reguliuojamąją, tiek nereguliuojamąją energetikos veiklas.

3. Taip pat pažymėtina, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo doktrina (pavyzdžiui, Konstitucinio Teismo 1995 m. balandžio 20 d. nutarimas, Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 31 d. nutarimas), imantis ūkinės veiklos ribojimų ir draudimų nustatymo, turi būti laikomasi tam tikrų sąlygų: 1) ūkinės veiklos laisvė ribojama įstatymu; 2) ribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises ir laisves bei Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; 3) ribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei esmė; 4) yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo. Todėl ūkio subjektui, kuris be VIAP, vykdo ir kitas elektros energijos gamybos paslaugas, įpareigojimas teikti VIAP neturėtų riboti ūkio subjekto ūkinės veiklos laisvės ir iniciatyvos teikiant kitas elektros energijos gamybos paslaugas (šiuo atveju – komercinio pobūdžio). Iš esmės tokias pat pastabas teikė ir kitos institucijos (Europos teisės departamentas, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba). Akcentuotina, kad Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nėra paaiškinama, kodėl toks ūkinės veiklos ribojimas yra pagrįstas arba, ribojimo nesant, – kodėl Įstatymo projektu siūlomas teisinis reglamentavimas ūkinės veiklos ribojimo nesukuria.

Ministras Pirmininkas

Energetikos ministras

Energetikos ministras

Rokas Masiulis
Rokas Masiulis

2016-05-02

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vyriausiasis specialistas

Laurynas Žižys 2016-04-26

[Signature]

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO VALDYBA

SPRENDIMAS DĖL ĮSTATYMŲ IR NUTARIMO PROJEKTŲ IŠVADŲ

2015 m. gruodžio 3 d. Nr. SV-S-1291
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo valdyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsniu ir atsižvelgdama į Seimo 2015 m. lapkričio 24 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-297, 2015 m. lapkričio 26 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-299, 2015 m. gruodžio 1 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-300 ir į Seimo Ekonomikos, Socialinių reikalų ir darbo, Teisės ir teisėtvarkos komitetų siūlymus, n u s p r e n d ž i a:

Prašyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikti Lietuvos Respublikos Seimui išvadas dėl šių teisės aktų projektų:

1. Lietuvos Respublikos asmenų, nukentėjusių nuo 1939–1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymo Nr. VIII-342 7¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2030.
2. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2452.
3. Lietuvos Respublikos mokslo, švietimo, kultūros, meno darbuotojų ir kūrėjų valstybinės rentos įstatymo projekto Nr. XIIP-3155(2).
4. Lietuvos Respublikos kelių įstatymo Nr. IX-1113 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3581.
5. Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3663.
6. Lietuvos Respublikos teatrų ir koncertinių įstaigų įstatymo Nr. IX-2257 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3664(2).
7. Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 18 ir 41 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3832.
8. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2008 m. balandžio 24 d. nutarimo Nr. X-1511 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo, Seimo kanceliarijos ir Seimui atskaitingų institucijų, Respublikos Prezidento institucijos ir Respublikos Prezidentui atskaitingų institucijų, Nacionalinės teismų administracijos, teismų, prokuratūros, savivaldybių

institucijų ir įstaigų sąrašo pagal grupes, į kurias atsižvelgiant nustatomos valstybės tarnautojų suvienodintų pareigybių kategorijos, patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIP-2938.

Seimo Pirmininkė

Loreta Grauzinienė

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 67 IR 68 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (toliau – VIAP) teikimo schema siekiama įgyvendinti valstybės energetikos, ekonominės ir aplinkos apsaugos politikos strateginius tikslus elektros energetikos sektoriuje ir užtikrinti visuomenės interesų įgyvendinimą. Be kitų VIAP paslaugų, vadovaujantis Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punktu, VIAP elektros energetikos sektoriuje priskiriama elektros energijos gamyba nustatytose elektrinėse, kuriose elektros energijos gamyba būtina elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti. Šią paslaugą teikia AB „Lietuvos energijos gamyba“ padalinys Lietuvos elektrinė¹.

Neabejotinas poreikis užtikrinti tinkamai, patikimai ir efektyviai funkcionuojančią elektros energetikos sistemą, kurių vienas svarbiausių elementų, tiek techniškai, tiek funkciškai, yra Lietuvos elektrinė. Lietuvos elektrinės disponuojami gamybos įrenginių pajėgumai sudaro 2 blokai po 300 MW ir kombinuoto ciklo blokas - 455 MW (likusieji blokai yra išmontuoti arba konservuoti), o pagrindiniai energijos šaltiniai – skystasis kuras bei gamtinės dujos, lemia tai, jog Lietuvos elektrinės pagaminta elektros energija yra 3 kartus brangesnė negu elektros energija, kurią galima įsigyti rinkoje².

Kadangi Lietuvos elektrinėje gaminama elektra skiriama VIAP paslaugoms – užtikrinti energetikos sistemos rezervus, būtinus valstybės energetiniam saugumui užtikrinti, ir elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti, už Lietuvos elektrinėje pagamintą elektros energiją sumoka visi elektros energijos vartotojai per VIAP dedamąją prie galutinės elektros energijos kainos (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Lietuvos elektrinės subsidijos VIAP lėšomis apimtis

	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Nustatyta kvota, GWh	800	2500	1740	1530	900	900	1100
Pagamintas subsidijuojamas kiekis, GWh	800	1894	1047	1417	900	533 ³	
Išmokėta VIAP subsidija mln.Lt ⁴	233,0	370,4	274,6	370,7	481,3	185,3 ³	

¹ 2009-2014 m. laikotarpiu buvo nustatomos elektrinės, kurios teikia tiekimo saugumo ir rezervų paslaugas šiais teisės aktais: Vyriausybės 2014 m. spalio 15 d. nutarimu Nr. 1091 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikėjų ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo apimties 2015 metams nustatymo“, Vyriausybės 2013 m. lapkričio 20 d. nutarimu Nr. 1051 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikėjų ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo apimties 2014 metams nustatymo“, Vyriausybės 2012 m. rugpjūčio 29 d. nutarimu Nr. 1035 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikėjų ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo apimties 2013 metams nustatymo“, Energetikos ministro 2011 m. spalio 14 d. įsakymu Nr. 1-256 „Dėl elektrinių, kurioms nustatoma remtinės elektros energijos gamybos apimtis, sąrašo ir remtinės elektros energijos gamybos apimties ir masto 2012 metais bei prognozių nustatymo“, Energetikos ministro 2010 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1-285 „Dėl elektrinių, kurioms nustatoma remtinės elektros energijos gamybos apimtis, sąrašo ir remtinės elektros energijos gamybos apimties ir masto 2011 metais bei prognozių nustatymo“, Energetikos ministro 2009 m. lapkričio 26 d. įsakymu Nr. 1-227 „Dėl elektrinių, kurioms nustatoma remtinės elektros energijos gamybos apimtis, sąrašo ir remtinės elektros energijos gamybos apimties ir masto 2010 metais nustatymo“. Visais atvejais nustatyta elektrinė – padalinys Lietuvos elektrinė (įvertinus įmonės teisinės formos ir statuso pokyčius).

² Šaltinis: LR Seimo 2014 m. balandžio 10 d. nutarimas Nr. XII-817 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl 2007 metų Nacionalinės energetikos strategijoje suformuluotų siekių įgyvendinimo rezultatų įvertinimo ir situacijos energetikos sektoriuje išsiaiškinimo išvados“ (toliau – Išvados) 21 psl.

³ 8 mėn. faktas

⁴ Įvertinus plano bei fakto neatitikimus už atitinkamus praėjusius laikotarpius, jei tokių būta; kartu su subsidija rezervams.

⁵ 8 mėn. faktas

Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl 2007 m. Nacionalinėje energetikos strategijoje suformuluotų siekių įgyvendinimo rezultatų įvertinimo ir situacijos energetikos sektoriuje išsiaiškinimo išvadoje, patvirtintoje Seimo 2014 m. balandžio 10 d. nutarimu Nr. XII-817 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl 2007 metų Nacionalinės energetikos strategijoje suformuluotų siekių įgyvendinimo rezultatų įvertinimo ir situacijos energetikos sektoriuje išsiaiškinimo išvados“ konstatuota, kad Lietuvos elektrinėje pagamintos elektros energijos kaina, net ir pradėjus elektrą gaminti naujame kombinuotojo ciklo bloke (KCB), toliau auga ir yra daugiau negu 3 kartus didesnė už elektros energijos rinkos kainą.

Pastebėtina, kad AB „Lietuvos energijos gamyba“, kuri valdo padalinį Lietuvos elektrinė, taip pat gamina elektros energiją Kauno hidroelektrinėje (KHE) ir Kruonio hidroakumuliacinėje elektrinėje (KHAE)⁶. Pastaruosiuose įrenginiuose elektros energijos gamybos kaina nėra reguliuojama, taigi, jie veikia komerciniais pagrindais. Todėl konstatuotina situacija, kai dalis AB „Lietuvos energijos gamyba“ valdomų gamybos blokų yra subsidijuojama per VIAP schemą, dalis turi užtikrintą reguliuojamą pajamų srautą per rezervų teikimą perdavimo sistemos operatoriui, o kita dalis – veikia komerciniais pagrindais. Tokiu atveju susidaro situacija, jog vienas ir tas pats subjektas – AB „Lietuvos energijos gamyba“ – valdo gamybos įrenginius, nustato jų veiklos režimus, reguliuoja ir vertina visą įrenginių komplekso darbą bendrai, taip iš esmės darydamas įtaką ir blokų, vykdančių rezervų užtikrinimo bei sistemos saugumo funkcijas, darbą, atitinkamai susiedamas elektros energijos gamybą, remtinai elektros energijos gamybai priskiriamais gamybos įrenginiais ir elektros energijos gamybą, remtinai elektros energijos gamybai nepriskiriamais gamybos įrenginiais. Tokiu būdu vienam subjektui disponuojant įrenginiais, kurių dalis reguliuojama, o kita veikla nereguluojama, atsiranda galimybė susidaryti nepagrįstiems viršpelniams, pasinaudojant subsidijomis VIAP schema. Manytina, kad iš nereguliuojamos veiklos segmento subsidijuojamas asmuo per metus gali gauti 50-100 mln. Lt pelno, viršijančio normalųjį ekonominį pelną, kuris galėtų būti panaudojamas subsidijų apimčiai bei naštos vartotojams mažinimui.

Įstatymo projekto *tikslas* – skaidriai reguliuoti gamintoją, kurio dalis elektros energijos gamybos įrenginių reguliuojama ir subsidijuojama, teikiant Elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytą VIAP paslaugą, o dalis nereguluojama, sumažinti išlaidas, skiriamas išlaikyti tokio gamintojo įrenginius, tokiu būdu sumažinti VIAP apimtį ir VIAP kainą, kurią moka visi elektros energijos vartotojai – t. y. sumažinti vartotojams finansinę naštą už elektros energijos paslaugas.

Atsižvelgiant į aukščiau nurodytas aplinkybes, Įstatymo projektu siūloma, jog Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija), nustatydamą VIAP lėšas gamintojui, teikiančiam Elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytą paslaugą, turėtų įvertinti pelną, gautą elektros energijos gamybos veikloje, naudojant remtinai elektros energijos gamybai nepriskiriamus gamybos įrenginius. Tokiu būdu būtų sureguliuojamas gamintojo pelnas, kurį toks gamintojas gautų iš elektros energijos gamybos, remtinai elektros energijos gamybai priskiriamais gamybos įrenginiais ir elektros energijos gamybos, remtinai elektros energijos gamybai nepriskiriamais gamybos įrenginiais, ir mažinamas VIAP.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

⁶ KHAE ir KHE dalis pastoviųjų sąnaudų yra dengiama per rezervinių paslaugų užtikrinimo veiklą. Rezervo paslaugas įsigyja perdavimo sistemos operatorius, ir iš šių paslaugų suformuojama sisteminių paslaugų kaina, kurią taip pat moka visi elektros energijos paslaugų vartotojai.

Įstatymo projekto rengimo iniciatorius yra Seimo narys Kęstutis Daukšys

3. Šiuo metu galiojantis Įstatymo projekte aptartų klausimų teisinis reglamentavimas

1. *Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 67 straipsnio 1 dalyje* nurodyta, kad gamintojų ir nepriklausomų tiekėjų parduodamos elektros energijos ir rezervinės galios kainos nereguliuojamos, išskyrus atvejus, kai Komisija, vadovaudamasi Elektros energijos rinkos tyrimo taisyklėmis, ištyrusi rinką nustato, kad toks gamintojas ar nepriklausomas tiekėjas turi didelę įtaką rinkoje ir dėl veiksmingos konkurencijos trūkumo gali taikyti pernelyg dideles kainas arba naudoti kainų spaudimą, tuo darydamas žalą rinkos dalyviams. Komisija, atlikdama rinkos tyrimą, konsultuojasi su Konkurencijos taryba. Gamintojams ar nepriklausomiems tiekėjams, turintiems didelę įtaką rinkoje, Komisija turi teisę nustatyti Elektros energetikos įstatymo 68 straipsnio 1 dalyje nurodytus įpareigojimus.

2. *Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 68 straipsnio 1 dalyje* nurodyta, kad Komisija asmeniui, turinčiam didelę įtaką elektros energijos rinkoje, taip pat elektros energijos perdavimo, skirstymo paslaugų teikėjams ir (ar) visuomeniniam tiekėjui: 1) nustato įpareigojimus teikti paslaugas sąnaudomis pagrįstomis kainomis, atsižvelgiant į protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą; 2) nustato įpareigojimus, susijusius su sąnaudų apskaitos sistemomis, skirtomis konkrečių rūšių paslaugoms teikti; 3) įpareigoja pakeisti taikomas paslaugų kainas arba nustato viršutinę reguliuojamų paslaugų kainų ribą.

3. *Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 68 straipsnio 2, 4, 6, 7, 10-12 dalyse* nurodyta, kad Komisija nustato atitinkamus įpareigojimus asmenims, turintiems didelę įtaką atitinkamoje elektros energijos rinkoje, taip pat perdavimo, skirstymo, visuomeninio tiekimo veiklą vykdančioms asmenims, kad asmeniui, turinčiam didelę įtaką elektros energijos rinkoje, būtų nustatyti veiklos efektyvinimosi skatinimo mechanizmai per investicijų grąžą, nustatomi sąnaudų pagrįstumo reikalavimai, sąnaudų apskaitos sistemos reikalavimai reguliuojamoms įmonėms bei reguliuojamų ūkio subjektų audito išvados pateikimo klausimai.

Įvertinus Aiškinamojo rašto 1 punkte nurodytas priežastis, siekiant skaidriai reguliuoti ūkio subjektą, kurio dalis elektros energijos gamybos įrenginių reguliuojama teikiant Elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytą VIAP paslaugą, o dalis nereguliuojama, sumažinti išlaidas, skiriamas išlaikyti gamintojo įrenginius, tokiu būdu sumažinti vartotojams finansinę naštą už elektros energijos paslaugas, keistinos aukščiau nurodytos Elektros energetikos įstatymo nuostatos.

4. Siūlomos naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir laukiami teigiami rezultatai

1. *Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 67 straipsnio 1 dalyje* siūloma papildomai nurodyti, kad gamintojų ir nepriklausomų tiekėjų parduodamos elektros energijos ir rezervinės galios kainos reguliuojamos ir tais atvejais, kai gamintojas teikia Elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas.

2. *Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 68 straipsnį siūloma papildyti 3 dalimi*, nurodant, kad Komisija gamintojams teikiantiems Elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas, nustato Elektros energetikos įstatymo 68 straipsnio 1 dalyje nurodytus įpareigojimus visų gamintojo valdomų gamybos įrenginių atžvilgiu. Komisija, nustatydama viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšas gamintojui, teikiančiam šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas, įvertina pelną, gautą elektros energijos gamybos veikloje, naudojant remtinai elektros energijos gamybai nepriskiriamus gamybos įrenginius.

3. *Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 68 straipsnio 1 dalyje* siūloma nurodyti, kad Komisija nustato kainodarinius įpareigojimus ne tik asmeniui, turinčiam didelę įtaką

elektros energijos rinkoje, taip pat elektros energijos perdavimo, skirstymo paslaugų teikėjams ir (ar) visuomeniniam tiekėjui, bet ir gamintojams, teikiantiems Elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas.

4. *Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 68 straipsnio 2, 4, 6, 7, 10-12 dalių* nuostatas, kad Komisija nustato atitinkamus įpareigojimus asmenims, turintiems didelę įtaką atitinkamoje elektros energijos rinkoje, taip pat perdavimo, skirstymo, visuomeninio tiekimo veiklą vykdančioms asmenims, kad asmeniui, turinčiam didelę įtaką elektros energijos rinkoje, būtų nustatyti veiklos efektyvinimosi skatinimo mechanizmai per investicijų grąžą, nustatomi sąnaudų pagrįstumo reikalavimai, sąnaudų apskaitos sistemos reikalavimai reguliuojamoms įmonėms bei reguliuojamų ūkio subjektų audito išvados pateikimo klausimais, siūlytina taikyti ir gamintojams, teikiantiems Elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas.

Šie pakeitimai leistų sumažinti per VIAP mechanizmą remiamos elektros energijos gamybos veiklos pajamas, kurios dengiamos kiekvieno elektros energijos vartotojo sąskaita bei sukurtų reguliacinį skaidrumą.

5. Galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo įgyvendinimas kriminogeninei situacijai įtakos neturės.

7. Įstatymo įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektu elektros energetikos sektoriuje aiškiai nustačius reguliacinę schemą ūkio subjektui, kurio dalis gamybos įrenginių remiama, o dalis vykdo komercinę veiklą, būtų užtikrinamas reguliacinis skaidrumas. Tai taip pat turės teigiamą įtaką galutiniams vartotojams – sumažėjus VIAP lėšų apimčiai, sumažės elektros energijos paslaugų kaina. Atitinkamai verslo srityse, kuriose veiklos kaštai už minėtas paslaugas sudaro didelę dalį produkto gamybos kaštų, sumažės tokio produkto kainos mažmeninėje ir didmeninėje rinkose, todėl įstatymo pakeitimai turės visuminį teigiamą poveikį finansams verslo bei namų ūkių segmente.

Kadangi reguliavimas būtų nustatomas atsižvelgiant į tiek iš reguliuojamos, tiek iš nereguliuojamos gamybos veiklos gauto pelno rezultatus, Įstatymo projekto pakeitimai ūkio subjektui neigiamų pasekmių nesukeltų.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokie šios srities teisės aktai tebegalioja (pateikiamas šių aktų sąrašas) ir kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamą projektą

Šiuo metu Įstatymo projektu aptarti klausimai reglamentuoti:

- 1) Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymu;
- 2) Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 916;
- 3) Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. rugsėjo 19 d. nutarimu Nr. 1157;
- 4) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 15 d. nutarimu Nr. 1091 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikėjų ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo apimties 2015 metams nustatymo“

5) Elektros energijos kainos ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodika, patvirtinta Komisijos 2012 m. rugsėjo 14 d. nutarimu Nr. O3-229;

6) Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje kainos nustatymo metodika, patvirtinta Komisijos 2012 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. O3-279.

Įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti reikės pakeisti:

1) Elektros energijos kainos ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodiką, patvirtintą Komisijos 2012 m. rugsėjo 14 d. nutarimu Nr. O3-229;

2) Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje kainos nustatymo metodiką, patvirtintą Komisijos 2012 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. O3-279.

9. Įstatymo projekto rengimas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir įstatymo projekto sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų nėra įvedama.

10. Įstatymo projekto atitiktis Europos Sąjungos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymo projektas neprieštaruoja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos nuostatomis bei Europos Sąjungos dokumentams.

11. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji aktai, šių aktų metmenys ir rengėjai
Priėmus Įstatymo projektą, Komisija turės parengti šiuos teisės aktų projektus:

1) Elektros energijos kainos ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodikos, patvirtintos Komisijos 2012 m. rugsėjo 14 d. nutarimu Nr. O3-229, pakeitimo projektą;

2) Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje kainos nustatymo metodikos, patvirtintos Komisijos 2012 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. O3-279, pakeitimo projektą.

12. Įstatymui įgyvendinti reikalingos biudžeto lėšos

Įstatymo nuostatomis įgyvendinti biudžeto lėšos nebus reikalingos.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai yra „viešuosius interesus atitinkančios paslaugos“, „gamintojai“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Teikia:

Seimo nariai

Kęstutis Daukšys

Raimundas Paliukas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881
67 IR 68 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2014 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 67 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 67 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Gamintojų ir nepriklausomų tiekėjų parduodamos elektros energijos ir rezervinės galios kainos nereguliuojamos, išskyrus atvejus, kai:

1) Komisija, vadovaudamasi Elektros energijos rinkos tyrimo taisyklėmis, ištyrusi rinką nustato, kad toks gamintojas ar nepriklausomas tiekėjas turi didelę įtaką rinkoje ir dėl veiksmingos konkurencijos trūkumo gali taikyti pernelyg dideles kainas arba naudoti kainų spaudimą, tuo darydamas žalą rinkos dalyviams;

2) gamintojas teikia šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas.“

2. Papildyti 67 straipsnį nauja 2 dalimi:

„2. Komisija, atlikdama rinkos tyrimą, konsultuojasi su Konkurencijos taryba. Gamintojams ar nepriklausomiems tiekėjams, turintiems didelę įtaką rinkoje, Komisija turi teisę nustatyti šio įstatymo 68 straipsnio 1 dalyje nurodytus įpareigojimus.“

3. Papildyti 67 straipsnį nauja 3 dalimi:

„3. Komisija šio įstatymo 67 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytiems gamintojams nustato šio įstatymo 68 straipsnio 1 dalyje nurodytus įpareigojimus dėl visų gamintojo valdomų gamybos įrenginių. Komisija, nustatydamą viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšas gamintojui, teikiančiam šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas, įvertina pelną, gautą elektros energijos gamybos veikloje, naudojant remtinai elektros energijos gamybai nepriskiriamus gamybos įrenginius.“

4. Buvusias 67 straipsnio 2–10 dalis laikyti atitinkamai 4–12 dalimis.

2 straipsnis. 68 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 68 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Komisija asmeniui, turinčiam didelę įtaką elektros energijos rinkoje, taip pat gamintojams, teikiantiems šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas, elektros energijos perdavimo, skirstymo paslaugų teikėjams ir (ar) visuomeniniam tiekėjui:

1) nustato įpareigojimus teikti paslaugas sąnaudomis pagrįstomis kainomis, atsižvelgiant į protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą;

2) nustato įpareigojimus, susijusius su sąnaudų apskaitos sistemomis, skirtomis konkrečių rūšių paslaugoms teikti;

3) įpareigoja pakeisti taikomas paslaugų kainas arba nustato viršutinę reguliuojamų paslaugų kainų ribą.“

2. Pakeisti 68 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Komisija, nustatydamą įpareigojimus, tinkamai atsižvelgia į asmens, turinčio didelę įtaką elektros energijos rinkoje, taip pat gamintojo, teikiančio šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas, perdavimo, skirstymo paslaugų teikėjo ir (ar) visuomeninio tiekėjo teisę gauti protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą. Komisijos nustatomi įpareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti, skaidrūs, nediskriminuojantys, patikrinami ir turi užtikrinti vienodas galimybes teikti paslaugas vartotojams.“

3. Pakeisti 68 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Asmuo, turintis didelę įtaką elektros energijos rinkoje, taip pat gamintojas, teikiantis šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas, kuriems yra nustatytas šio straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytas įpareigojimas, šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka ir vadovaudamiesi gera verslo praktika užtikrina vykdomos veiklos elektros energetikos sektoriuje efektyvumą ir sąnaudų pagrįstumą. Tuo atveju, kai, nepažeidžiant teisės aktų nustatytų reikalavimų, keliamų veiklos elektros energetikos sektoriuje saugumui ir patikimumui, pagerinami veiklos efektyvumo rodikliai, palyginti su šiame įstatyme numatyta tvarka Komisijos nustatytais įpareigojimais, tokią veiklą vykdomas asmuo turi teisę į didesnę investicijų grąžą per atitinkamą reguliavimo periodą. Elektros energetikos įmonės pelno paskirstymo teisinius pagrindus nustato atitinkamą asmens teisinę formą reglamentuojantis įstatymas.“

4. Pakeisti 68 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Komisija reikalauja, kad asmuo, turintis didelę įtaką elektros energijos rinkoje, taip pat gamintojas, teikiantis šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas, perdavimo, skirstymo paslaugų teikėjas ir (ar) visuomeninis tiekėjas įrodytų nustatytų kainų pagrįstumą sąnaudomis. Komisija turi teisę nustatyti privalomą protingumo kriterijų atitinkantį terminą įrodymams pateikti. Jeigu asmuo, turintis didelę įtaką elektros energijos rinkoje, taip pat gamintojas, teikiantis šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas, perdavimo, skirstymo paslaugų teikėjas ir (ar) visuomeninis tiekėjas per šį terminą kainų pagrįstumo sąnaudomis neįrodo, laikoma, kad šių asmenų nustatytos kainos yra nepagrįstos sąnaudomis.“

5. Pakeisti 68 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Kol asmuo, turintis didelę įtaką elektros energijos rinkoje, taip pat gamintojas, teikiantis šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas, įrodys kainų pagrįstumą sąnaudomis, Komisija turi teisę nustatyti laikinas viršutines kainų ribas, atsižvelgdama į netiesioginiais sąnaudų vertinimo metodais gautus duomenis apie atitinkamas sąnaudas. Nustatydamą laikinas viršutines kainų ribas, Komisija lygina atitinkamų paslaugų kainas, atsižvelgdama į valstybių narių praktiką, panašaus išsivystymo valstybių praktiką, Lietuvos Respublikos praktiką, taip pat vertindama atitinkamų didmeninių ir mažmeninių kainų santykį.“

6. Pakeisti 68 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Jeigu Komisija, siekdama užtikrinti kainų kontrolę, asmeniui, turinčiam didelę įtaką elektros energijos rinkoje, taip pat gamintojui, teikiančiam šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas, perdavimo, skirstymo paslaugų tiekėjui ir (ar) visuomeniniam tiekėjui nustato šio straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytą įpareigojimą, toks asmuo privalo Komisijos nustatytomis sąlygomis, tvarka ir terminais parengti sąnaudų apskaitos sistemą, jos aprašymą pateikti Komisijai ir laikytis šios sąnaudų apskaitos sistemos reikalavimų. Sąnaudų apskaitos sistema ir jos skelbimo būdas turi atitikti Komisijos nustatytas sąnaudų apskaitos taisykles.“

7. Pakeisti 68 straipsnio 11 dalį ir ją išdėstyti taip:

„11. Komisija turi teisę nustatyti sąnaudų apskaitos sistemą, metodą ir (ar) modelį, privalomą asmeniui, turinčiam didelę įtaką elektros energijos rinkoje, taip pat gamintojui, teikiančiam šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas, perdavimo, skirstymo paslaugų tiekėjui ir (ar) visuomeniniam tiekėjui. Tokią apskaitos sistemą, metodą ir (ar) modelį Komisija privalo paskelbti savo interneto svetainėje.“

8. Pakeisti 68 straipsnio 12 dalį ir ją išdėstyti taip:

„12. Asmuo, turintis didelę įtaką elektros energijos rinkoje, taip pat gamintojas, teikiantis šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas, perdavimo, skirstymo paslaugų tiekėjas ir (ar) visuomeninis tiekėjas privalo atlikti tvarkomos apskaitos atitikties Komisijos nustatytai sąnaudų apskaitos sistemai ir (ar) metodui, ir (ar) modeliui bei sąnaudų apskaitos taisyklėms, taip pat kituose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams auditą. Audito išvada turi būti skelbiama kartą per metus pagal Komisijos nustatytas taisykles.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas
Teikia:
Seimo nariai

Kęstutis Daukšys
Raimundas Paliukas

Artūras Skardžius (pasirašė
2015-06-15)

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 67 IR 68 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2014 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 67 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 67 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Gamintojų ir nepriklausomų tiekėjų parduodamos elektros energijos ir rezervinės galios kainos nereguliuojamos, išskyrus atvejus, kai:

1) Komisija, vadovaudamasi Elektros energijos rinkos tyrimo taisyklėmis, ištyrusi rinką nustato, kad toks gamintojas ar nepriklausomas tiekėjas turi didelę įtaką rinkoje ir dėl veiksmingos konkurencijos trūkumo gali taikyti pernelyg dideles kainas arba naudoti kainų spaudimą, tuo darydamas žalą rinkos dalyviams;

2) gamintojas teikia šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas.

~~Komisija, atlikdama rinkos tyrimą, konsultuojasi su Konkurencijos taryba. Gamintojams ar nepriklausomiems tiekėjams, turintiems didelę įtaką rinkoje, Komisija turi teisę nustatyti šio įstatymo 68 straipsnio 1 dalyje nurodytus įpareigojimus.“~~

2. Papildyti 67 straipsnį nauja 2 dalimi:

„2. Komisija, atlikdama rinkos tyrimą, konsultuojasi su Konkurencijos taryba. Gamintojams ar nepriklausomiems tiekėjams, turintiems didelę įtaką rinkoje, Komisija turi teisę nustatyti šio įstatymo 68 straipsnio 1 dalyje nurodytus įpareigojimus.“

3. Papildyti 67 straipsnį nauja 3 dalimi:

„3. Komisija šio įstatymo 67 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytiems gamintojams nustato šio įstatymo 68 straipsnio 1 dalyje nurodytus įpareigojimus dėl visų gamintojo valdomų gamybos įrenginių. Komisija, nustatydamą viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšas gamintojui, teikiančiam šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas, įvertina pelną, gautą elektros energijos gamybos veikloje, naudojant remtinai elektros energijos gamybai nepriskiriamus gamybos įrenginius.“

4. Buvusias 67 straipsnio 2–10 dalis laikyti atitinkamai 4–12 dalimis.

2 straipsnis. 68 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 68 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Komisija asmeniui, turinčiam didelę įtaką elektros energijos rinkoje, taip pat **gamintojams, teikiantiems šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas,** elektros energijos perdavimo, skirstymo paslaugų teikėjams ir (ar) visuomeniniam tiekėjui:

1) nustato įpareigojimus teikti paslaugas sąnaudomis pagrįstomis kainomis, atsižvelgiant į protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą;

2) nustato įpareigojimus, susijusius su sąnaudų apskaitos sistemomis, skirtomis konkrečių rūšių paslaugoms teikti;

3) įpareigoja pakeisti taikomas paslaugų kainas arba nustato viršutinę reguliuojamų paslaugų kainų ribą.“

2. Pakeisti 68 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Komisija, nustatydamą įpareigojimus, tinkamai atsižvelgia į asmens, turinčio didelę įtaką elektros energijos rinkoje, taip pat **gamintojo, teikiančio šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas,** perdavimo, skirstymo paslaugų teikėjo ir (ar) visuomeninio tiekėjo teisę gauti protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą. Komisijos nustatomi įpareigojimai

turi būti aiškiai apibrėžti, skaidrūs, nediskriminuojantys, patikrinami ir turi užtikrinti vienodas galimybes teikti paslaugas vartotojams.“

3. Pakeisti 68 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Asmuo, turintis didelę įtaką elektros energijos rinkoje, **taip pat gamintojas, teikiantis šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas**, kuriam kuriems yra nustatytas šio straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytas įpareigojimas, šiame įstatyme, ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka ir ~~vadovaudamasis~~ **vadovaudamiesi** gera verslo praktika užtikrina vykdomos veiklos elektros energetikos sektoriuje efektyvumą ir sąnaudų pagrįstumą. Tuo atveju, kai, nepažeidžiant teisės aktų nustatytų reikalavimų, keliamų veiklos elektros energetikos sektoriuje saugumui ir patikimumui, pagerinami veiklos efektyvumo rodikliai, palyginti su šiame įstatyme numatyta tvarka Komisijos nustatytais įpareigojimais, tokią veiklą vykdomas asmuo turi teisę į didesnę investicijų grąžą per atitinkamą reguliavimo periodą. Elektros energetikos įmonės pelno paskirstymo teisinius pagrindus nustato atitinkamą asmens teisinę formą reglamentuojantis įstatymas.“

4. Pakeisti 68 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Komisija reikalauja, kad asmuo, turintis didelę įtaką elektros energijos rinkoje, **taip pat gamintojas, teikiantis šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas**, perdavimo, skirstymo paslaugų teikėjas ir (ar) visuomeninis tiekėjas įrodytų nustatytų kainų pagrįstumą sąnaudomis. Komisija turi teisę nustatyti privalomą protingumo kriterijų atitinkantį terminą įrodymams pateikti. Jeigu asmuo, turintis didelę įtaką elektros energijos rinkoje, **taip pat** perdavimo, skirstymo paslaugų teikėjas ir (ar) visuomeninis tiekėjas per šį terminą kainų pagrįstumo sąnaudomis neįrodo, laikoma, kad **šių asmens asmenų** nustatytos kainos yra nepagrįstos sąnaudomis.“

5. Pakeisti 68 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Kol asmuo, turintis didelę įtaką elektros energijos rinkoje, **taip pat gamintojas, teikiantis šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas**, įrodys kainų pagrįstumą sąnaudomis, Komisija turi teisę nustatyti laikinas viršutines kainų ribas, atsižvelgdama į netiesioginiais sąnaudų vertinimo metodais gautus duomenis apie atitinkamas sąnaudas. Nustatydama laikinas viršutines kainų ribas, Komisija lygina atitinkamų paslaugų kainas, atsižvelgdama į valstybių narių praktiką, panašaus išsivystymo valstybių praktiką, Lietuvos Respublikos praktiką, taip pat vertindama atitinkamų didmeninių ir mažmeninių kainų santykį.“

6. Pakeisti 68 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Jeigu Komisija, siekdama užtikrinti kainų kontrolę, asmeniui, turinčiam didelę įtaką elektros energijos rinkoje, **taip pat gamintojui, teikiančiam šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas**, perdavimo, skirstymo paslaugų teikėjui ir (ar) visuomeniniam tiekėjui nustato šio straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytą įpareigojimą, toks asmuo privalo Komisijos nustatytomis sąlygomis, tvarka ir terminais parengti sąnaudų apskaitos sistemą, jos aprašymą pateikti Komisijai ir laikytis šios sąnaudų apskaitos sistemos reikalavimų. Sąnaudų apskaitos sistema ir jos skelbimo būdas turi atitikti Komisijos nustatytas sąnaudų apskaitos taisykles.“

7. Pakeisti 68 straipsnio 11 dalį ir ją išdėstyti taip:

„11. Komisija turi teisę nustatyti sąnaudų apskaitos sistemą, metodą ir (ar) modelį, privalomą asmeniui, turinčiam didelę įtaką elektros energijos rinkoje, **taip pat gamintojui, teikiančiam šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas**, perdavimo, skirstymo paslaugų teikėjui ir (ar) visuomeniniam tiekėjui. Tokią apskaitos sistemą, metodą ir (ar) modelį Komisija privalo paskelbti savo interneto svetainėje.“

8. Pakeisti 68 straipsnio 12 dalį ir ją išdėstyti taip:

„12. Asmuo, turintis didelę įtaką elektros energijos rinkoje, **taip pat gamintojas, teikiantis šio įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas paslaugas**, perdavimo, skirstymo paslaugų teikėjas ir (ar) visuomeninis tiekėjas privalo atlikti tvarkomos apskaitos atitiktis Komisijos nustatyta sąnaudų apskaitos sistemai ir (ar) metodui, ir (ar) modeliui bei sąnaudų

apskaitos taisyklėms, taip pat kituose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams auditą. Audito išvada turi būti skelbiama kartą per metus pagal Komisijos nustatytas taisykles.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia:
Seimo nariai

Kęstutis Daukšys
Raimundas Paliukas

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2016-05-05 Nr. (1.6.) LT-533

Į 2016-05-02 Nr. (17.2-16)3-1006

Kopija

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL IŠVADOS LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO 67 IR 68 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2452“ PROJEKTUI

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“, 78.1 papunkčio nuostatas, pagal kompetenciją išnagrinėjo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2452“ projektą (toliau – Projektas). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Projekto 3 punkte turėtų būti nurodomas pilnas Europos teisės departamento pavadinimas.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoniš

Andrius Miliūnas, (8 5) 266 29 06, el. p. andrius.miliunas@tm.lt

Originalas nebus siunčiamas

18

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO 67 IR 68 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2452“ PROJEKTO
(TAP NR. 16-563; TAIS NR. 15-14553(4)) (TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS)**

2016-04-13 Nr.NV-1100

Vilnius

Įvertinę Nutarimo projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Atsižvelgiant į Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 str. 2 dalies 2 punkte apibrėžtą proporcingumo principo turinį, manytume, kad Nutarimo projekto 1 punkte pasirinkta formuluotė t.y. „kadangi nėra aišku, kodėl iš Įstatymo 74 straipsnio 1 dalyje nustatytų VIAP teikėjų yra pasirenkamas tik vienas VIAP teikiantis asmuo“, neturėtų būti naudojama kaip argumentas, pagrindžiantis neatitikimą proporcingumo principui. Be to, iš esmės tuo pačiu argumentu (t.y. nuostata „kadangi nepagrįstai nustato įpareigojimus tik vieną VIAP teikiantiems asmenims, tuo tarpu reguliavimo nekeičiant kitų asmenų, teikiančių kitas VIAP, atžvilgiu“) pasisakoma ir dėl kito Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2452 (toliau – Įstatymo projektas) 1 str. 3 dalimi siūlomo reguliavimo aspekto, t.y. kad toks reguliavimas traktuotinas kaip galimai diskriminacinis. Todėl, manytume, kad Nutarimo projekto 1 punkte vartojami argumentai neturėtų kartotis. Kartu, Nutarimo projekto 1 punkto paskutiniame ir priešpaskutiniame sakinyje lingvistiniu aspektu taisytinos formuluotės „tik vieną VIAP teikiantis asmuo“/ „tik vieną VIAP teikiantiems asmenims“.
2. Atsižvelgiant į rekomendaciją vengti Vyriausybės išvadą grįsti abejonėmis (žr. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2015 m. sausio 22 d. raštu Nr. (1.5)2T-96 pateiktų rekomendacijų dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektų, kuriais teikiamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvados dėl Lietuvos Respublikos Seime svarstomų teisės aktų projektų, kuriomis pasiūlyta vadovautis Vyriausybės 2015 m. vasario 4 d. pasitarimo protokolu Nr. 4, 3.5 p. nuostatas), siūlytume Nutarimo projekto 1 ir 2 punkte formuluojant nepritarimo argumentus vengti netikrumą/abejonę reiškiančios formuluotės „manytina“.
3. Nutarimo projekto 2 punkto formuluotė „Įstatymo projekto aiškinamajame rašte taip pat tvirtinama, kad pakeitimai leistų užkirsti kelią galimo kryžminio subsidijavimo pasireiškimo galimybei“ diskutuotina, nes Įstatymo projekto aiškinamajame rašte konkrečios paminėtos nuostatos nėra.
4. Svarstyтина, ar Nutarimo projekto 2 punkte vartojamas argumentas dėl tam tikrų Įstatymo projekto procedūrinių aspektų trūkumo/netobulumo (t.y. „kadangi nėra nustatoma, kaip Komisija galėtų įgyvendinti elektros energetikos sektorių

reguliuojančiais teisės aktais nustatytą teisę iš energetikos įmonių gauti informaciją apie patirtas sąnaudas ir gautą pelną, vykdant tiek reguliuojamąją, tiek nereguliuojamąją energetikos veiklą“) yra pakankamas pagrindas teigti, kad Įstatymo projekto nuostatomis nebus pasiekti jo aiškinamajame rašte nustatyti tikslai. Kartu manytume, kad atsižvelgiant į Nutarimo projekto 2 punkto paskutinę pastraipą, Vyriausybė, teikdama išvadą dėl Įstatymo projekto galėtų pasisakyti, ar šiuo metu egzistuojantis teisinis reguliavimas dėl gamintojo, kurio dalis elektros energijos gamybos įrenginių reguliuojama ir subsidijuojama, teikiant Elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytą viešuosius interesus atitinkančią paslaugą, o dalis nereguliuojama, yra pakankamas ir proporcingas, o jeigu problema vis tik egzistuoja, tuomet Energetikos ministerija, kaip politikos šioje srityje formuotoja, galėtų pateikti siūlomą reguliavimą arba pasisakyti, kada planuojama šią problemą spręsti.

5. Atsižvelgiant į Įstatymo projekto aiškinamąjį raštą, ypač į jo 1 punktą, kuriame iš esmės ir pateikiami argumentai Įstatymo projekto siūlomam reguliavimui pagrįsti, abejotume, ar korektiška ir pagrįsta būtų Nutarimo projekto 2 punkto antrosios pastraipos formuluotė - „Įstatymo projektu siūlomi pakeitimai ir šių pakeitimų priežastys Įstatymo projekto aiškinamajame rašte iš esmės *nepagrindžiami jokiais argumentais*“.
6. Siūlytume įvertinti poreikį Nutarimo projektą papildyti nepritarimo Įstatymo projektui argumentu, kuriuo būtų išreiškiama, kad Įstatymo projektu siūlomas reguliavimas – tuo aspektu, kad energetikos sektoriuje veikiančiam ūkio subjektui, kuris be viešuosius interesus atitinkančių paslaugų, vykdo ir kitas elektros energijos gamybos paslaugas, būtų taikomas reguliavimas, kuriuo būtų varžoma paslaugų (nepatenkančių į viešuosius interesus atitinkančias paslaugas) teikimo kainodaros sudarymo laisvė- galėtų pažeisti konstitucinį ūkinės veiklos laisvės principą. Atkreipiame dėmesį, kad šiuos pastebėjimus savo išvadose Nutarimo projektui buvo pateikę Europos teisės departamentas prie Teisingumo ministerijos ir Konkurencijos taryba.

2 - ojo teisinės ekspertizės skyriaus vedėja

Ieva Peciukonienė

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO 67
IR 68 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2452“
DERINIMO PAŽYMA**

Eil. Nr.	Ministerijos, vyriausybės įstaigos ir organizacijos pavadinimas, rašto data ir indeksas arba žyma prie vizos	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
1.	Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija), 2016-04-05, Nr. R2-(E)-979	“Pakartotinai atkreipiame dėmesį į šiuos teisinio reguliavimo tobulinimo aspektus, kurie aktualūs Įstatymo projekto kontekste. Pirma, Įstatymo projektu siūloma skaidriai reguliuoti gamintoją, kurio dalis veiklos, naudojant dalį turimų elektros energijos gamybos įrenginių, reguliuojama ir subsidijuojama, teikiant viešuosius interesus atitinkančią paslaugą (toliau – VIAP), o dalis – nereguluojama, sumažinti VIAP išlaidas, skiriamas išlaikyti tokio gamintojo įrenginius, tokiu būdu užtikrinti, kad už pagamintą elektros energiją sumoka visi elektros energijos vartotojai per VIAP dedamąją prie galutinės elektros energijos kainos, vadovaujantis ekonominio pagrįstumo, protingumo kriterijų atitinkančios grąžos ir mažiausių sąnaudų kriterijais. Antra, toks teisinis reguliavimas galėtų būti taikomas subjektams, teikiantiems Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3–4 punktuose nurodytas paslaugas.”	Neatsižvelgta. Nutarimo projektu siūloma nepritari Įstatymo projektu siūlomam įtvirtinti teisiniui reguliavimui, kadangi Komisijos siūlymas taikyti Įstatymo projekto nuostatas subjektams, teikiantiems tik Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3–4 punktuose nurodytas nėra argumentuotas. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2016 m. kovo 29 d. išvadą Nr. (1.6.)2T-360 ir į Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2015 m. gruodžio 29 d. išvadą Nr. (2.30-35)6V-2711 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto Nr. 15-14553“, tik kai kurių VIAP teikėjų išskyrimas, nustatant jiems Įstatymo projektu siūlomus įpareigojimus, tuo pačiu nepagrindžiant (taip pat ir aiškinamajame rašte), kodėl taikymo sritis neturėtų būti išplėsta ir kitas VIAP teikiantiems asmenims, nėra pagrįstas. Atkreiptinas dėmesys ir į Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės departamento 2014 m. lapkričio 10 d. išvadą Nr. XIIP-2452 „Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto“, kurioje vertinamas Įstatymo projektas, buvo pažymėta, kad Įstatymo projekto aiškinamasis raštas nepakankamai pagrindžia, kodėl iš Įstatymu siūlomas įtvirtinti teisinis reglamentavimas negalėtų būti taikomas ir kitiems VIAP teikėjams. To nesant, teisinis reglamentavimas vertintinas kaip diskriminacinis vieno ar kelių VIAP teikėjų atžvilgiu.

	„Įstatymo projektu siūloma numatyti ir sąnaudų apskaitos reikalavimus, kurie Komisijai vykdant reguliuojamos veiklos priežiūrą leistų įvertinti, ar dalis įmonės nereguliuojamos veiklos nebuvo subsidijuojama iš reguliuojamos veiklos, taip pat reguliuojamoje ir nereguliuojamoje veiklose patiriamoms bendroms sąnaudoms ir turtui taikyti tokius pačius priskyrimo principus. Atkreipiame dėmesį, kad toks sąnaudų ir turto priskyrimo principų taikymas Komisijai, siekiant skaidriai ir visapusiškai vykdyti reguliuojamos veiklos sąnaudų priežiūrą, būtų aktualus ir kituose energetikos sektoriuose.“	Neatsižvelgta. Kaip buvo pažymėta Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2016 m. vasario 29 d. išvadoje Nr. (27.18-02)-5K-1603974-6K-1601853 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto papildomo derinimo“, nustačius, kad valstybės nereguliuojamojoje energetikos veikloje naudojamam elektros energetikos įmonės turtui būtų taikomi tie patys investicijų grąžos (pelno) normos nustatymo kriterijai, kokie yra nustatyti ir reguliuojamojoje energetikos veikloje naudojamam turtui, tai turėtų neigiamą poveikį, kadangi neskatinant energetikos įmonių vykdyti veiklą efektyviai ir pelningai. Papildomos komercinės veiklos sureguliuavimas nebeskatintų efektyvumo didinimo komercinėje veikloje, nes šiai veiklai tapus reguliuojamai, kasmet būtų gaunama praktiškai vienoda investicijų grąžos norma, nepriklausomai nuo elektros energetikos įmonės pasiektų rezultatų. Be to, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos parengtomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektu, kuriais teikiamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvados dėl Lietuvos Respublikos Seime svarstomų teisės aktų projektų, rengimo rekomendacijomis, kuriomis siūloma vadovautis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 4 d. pasitarimo protokolu Nr. 4, taip pat atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2016 m. kovo 1 d. išvadą Nr. (1.6.)2T-232, Nutarimo projekte formuluojami pasiūlymai ir pastabos dėl įstatymo projekto Nr. XIIP-2452 teisinio reguliavimo priemonių tobulinimo neturėtų virsti iš esmės naujo teisinio reguliavimo siūlymais (siūlant įvertinti poreikį keisti ir kitus energetikos sektorių reglamentuojančius įstatymus), kadangi jie, pažymėtina, turėtų būti derinami su suinteresuotomis institucijomis, detalai pagrindžiami, atliekamas jų poveikio vertinimas. Be to, Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2015 m. gruodžio 29 d. išvada Nr. (2.30-35)6V-2711 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto Nr. 15-14553“ buvo akcentuota, kad Įstatymo projekto siūlomas teisinis reguliavimas galėtų lemti nepagrįstus ūkinės laisvės suvaržymus teikiant kitas elektros energijos gamybos paslaugas.

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vyriausiasis specialistas

Laurynas Žižys

2016-04-26

Energetikos ministras

Rokas Masiulis

2016-05-02

23

Siūlau įtraukti į Vyriausybės posėdžio (pasitarimo) darbotvarkės projektą

[Signature]
2016-05-11

Dėl Elektros energetikos įstatymo 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2452 (TAP-16-563) 2(15-14553(4))

Pranešėjas: Energetikos ministras R. Masiulis

Dalyvauja: Energetikos ministerijos Elektros ūkio skyriaus vyresnysis specialistas A. Venckūnas

Posėdžių rengimo skyriaus
patarėja
G. Dovydenienė

Klausimo kuratorius: V. Pavardė, parašas

Posėdžių rengimo skyriaus
patarėjas

R. Gerasimovič

2016-04-14
[Signature]

Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime 2016-04-19 (data)	Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas 1. Išnagrinėti EM atnaujinti į TDP statybas 2. Patvirtinti projektą ministrų Vyriausybės posėdžio B dalyje 2016-04-19 <i>[Signature]</i>
Informacija apie projekto svarstymą Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės posėdyje	Papildoma informacija

prie 17/12/1

SUREDAGUOTA

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 67 IR 68 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2452

_____ Nr. _____
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2015 m. gruodžio 3 d. sprendimo Nr. SV-S-1291 „Dėl įstatymų ir nutarimų projektų išvadų“ 2 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-2452 (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių konkrečių priežasčių:

1. Įstatymo projekto 1 straipsnio 3 dalyje siūloma pakeisti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 (toliau – Įstatymas) 67 straipsnio 3 dalį ir nustatyti, kad Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija) kai kuriems viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiantiems asmenims, tai yra gamintojams, teikiantiems Įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytą viešuosius interesus atitinkančią paslaugą (elektros energijos gamyba nustatytose elektrinėse, kuriose elektros energijos gamyba būtina elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti), turėtų teisę nustatyti Įstatymo 68 straipsnio 1 dalyje nurodytus įpareigojimus: teikti paslaugas sąnaudomis pagrįstomis kainomis, atsižvelgiant į protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą; susijusius su sąnaudų apskaitos sistemomis, skirtomis konkrečių rūšių paslaugoms teikti; pakeisti taikomas paslaugų kainas arba nustatyti viršutinę reguliuojamų paslaugų kainų ribą. Tačiau toks siūlomas nustatyti teisinis reguliavimas neatitiktų Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte įtvirtinto proporcingumo principo, nes Įstatymo projekto lydimuosiuose dokumentuose nepagrindžiama, kodėl būtent tokia teisinio reglamentavimo priemonė geriausiai padėtų pasiekti norimą reguliavimo tikslą. Be to, siūlomas teisinis reguliavimas gali būti diskriminacinis, nes nepagrįstai nustato įpareigojimus tik vieną viešuosius interesus atitinkančią paslaugą teikiančiam asmeniui, bet netaikomas kitiems asmenims, teikiantiems kitas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas.

2. Įstatymo projekto 1 straipsnio 3 dalyje siūloma pakeisti Įstatymo 67 straipsnio 3 dalį ir nustatyti, kad Komisija, nustatydamą viešuosius interesus atitinkančios paslaugos lėšas gamintojui, teikiančiam Įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytą paslaugą, įvertina pilną, gautą elektros energijos gamybos veikloje, naudojant remtinai elektros energijos gamybai nepriskiriamus gamybos įrenginius. Kitaip tariant, siūloma įpareigoti

Komisiją, nustatant Įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytą viešuosius interesus atitinkančios paslaugos kainą asmeniui (ūkio subjektui), teikiančiam šią paslaugą, įvertinti pelną, gautą vykdant nereguliuojamąją energetikos veiklą, kuriai naudojami kiti, ne viešuosius interesus atitinkančiai paslaugai teikti, priskirti elektros energijos gamybos įrenginiai. Įstatymo projekto lydimajame medžiagoje teigiama, kad tokie Įstatymo pakeitimai užtikrintų reguliacinį skaidrumą, turėtų teigiamą įtaką galutiniams vartotojams dėl to, kad mažėtų viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų. Tačiau būtina pažymėti, kad Įstatymo projekte siūlomi pakeitimai nepakankamai aiškiai nustato, kaip Komisija galėtų įgyvendinti elektros energetikos sektorių reguliuojančiuose teisės aktuose nustatytą teisę iš energetikos įmonių gauti informaciją apie turėtas sąnaudas ir gautą pelną, vykdant tiek reguliuojamąją, tiek nereguliuojamąją energetikos veiklą.

3. Taip pat reikėtų pažymėti, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo doktrina (pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1995 m. balandžio 20 d. nutarimas ir 2006 m. gegužės 31 d. nutarimas), imantis ūkinės veiklos ribojimų ir draudimų nustatymo, turi būti laikomasi tam tikrų sąlygų: ūkinės veiklos laisvė ribojama įstatymu; ribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises ir laisves bei Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; ribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei esmė; yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo. Todėl įpareigojimas ūkio subjektui, kuris, be viešuosius interesus atitinkančių paslaugų, teikia ir kitas elektros energijos gamybos paslaugas, teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas neturėtų riboti jo ūkinės veiklos laisvės ir iniciatyvos teikti ir kitas elektros energijos gamybos paslaugas (šiuo atveju – komercinio pobūdžio). Iš esmės tokias pat pastabas teikė ir kitos institucijos (Europos teisės departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba). Būtina pabrėžti, kad Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nepaaiškinta, kodėl toks ūkinės veiklos ribojimas yra pagrįstas arba, ribojimo nesant, – kodėl Įstatymo projekte siūlomas teisinis reglamentavimas ūkinės veiklos ribojimo nesukuria.

Ministras Pirmininkas

Algirdas Butkevičius

Energetikos ministras

Rokas Masiulis